

זאת חייבין על זדונו סקילה. ומאי ניהו? — מחמר. ויש מהן שאין בזדונו כרת, וכגון תחומין לרבי עקיבא, והבערה לרבי יוסי.

רבא, אחוה דרב מרי בר רחל, הוה מתני לה להא שמעתתא, משמיה דרבי יוחנן, לפטור מחמר לגמרי.

[ובספרים שלפנינו גריס: ואמרי לה: רבא, אבוה דרב מרי בר רחל היה.]

וקאמר: ללישנא בתרא, דאמר דאבוה דרב מרי בר רחל הוא, קשיא מהא דאיתא ביבמות דרב[א] אכשריה לרב מרי בר רחל, ומנייה בפורסיה דבבל [מנינהו להיות שוטר בבבל]⁽¹⁾. ואף שהיה אביו גר, וקיימא לן "כל משימות שאתה משים לא יהיו אלא מקרב אחיך", כיון דאמו מישראל "מקרב אחיך" קרינן ביה. אלמא, אביו גר היה. ואיך אמרת דבנו של רבא היה.

ומשנינן: דלמא תרי מרי בר רחל הוו.

ורש"י ותוספות לא גרסו לה[.].

דאמר רבי יוחנן: המחמר אחר בהמתו בשבת, פטור מכלום. בשוגג לא מחייב חטאת, משום דהוקשה כל התורה כולה לעבודה זרה. מה התם בעינן דעביד מעשה בגופיה, הכי נמי בכל חייבי חטאות. ומחמר לא עביד מעשה בגופיה, אלא על ידי בהמתו⁽²⁾.

ובמזיד נמי לא מחייב סקילה. דהא תנן: המחלל את השבת בדבר שהיבין על שגגתו חטאת, חייבים על זדונו סקילה. משמע, הא דבר שאין חייבין על שגגתו חטאת, אין חייבין על זדונו סקילה. וכיון דליתא חטאת במחמר, אף סקילה ליתא ביה.

ובמלקות דלאו, נמי לא מחייב ככל לאוין שבתורה. משום דהוה ליה לאו דמחמר, לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין. ואף שבמחמר עצמו ליכא מיתת בית דין, מכל מקום לאו ד"לא תעשה כל מלאכה", דמיניה ילפינן מחמר, בא להזהיר אף על שאר מלאכות שבת, שהן במיתה⁽³⁾.

השתחואה. וכן דיבור חשיב מעשה. כמו שמצינו בכלאים, דהנהיגה בקול חייב. ואם כן, אף מחמר שמנהיג את הבהמה בקול, נמי ליחשב מעשה. שו"ת רבי עקיבא איגר, חלק ג סימן טז.

3. עוד כתבו תוספות [בדרך הב'], דסתם "מלאכה" דכתיב בשבת, היינו במיתה. כדכתיב "כל העושה בו מלאכה יומת". הלכך עיקר קרא "דלא תעשה מלאכה", למלאכה שאית בה חיוב מיתה אתא. לפיכך, אין לוקין עליו. אבל בעלמא, היכא דכולל הלאו גם חיוב מיתה וגם אזהרת לאו, לוקין עליו.

ולדברי המגיד משנה בדעת הרמב"ם [יעוין בהערה 4], חשיב מחמר כניתן לאזהרת מיתה

1. וקשה, הרי רב מרי בנו של איסור גיורא הוה. ואיך יתכן שאיסור חי זמן רב כל כך מימי רב עד ימי רבא? שהרי בימי רב, היה כבר רב מרי בנו גדול בתורה ונתמנה על ידו. ועדיין היה איסור חי בימי רבא [כדאיתא בכבא בתרא קמט א, דאיסור גיורא הוה ליה תריסר אלפי זוזי בי רבא]. והרי ביום שנולד רבא מת רב יהודה שהיה תלמידו של רב.

לכך נראה כגירסת ר"ח, דרב אשי אכשריה לרב מרי בת רחל.

2. וצריך עיון, הא שיטת רבי יוחנן בסנהדרין, [נד א] דלרבי עקיבא לא בעינן בעבודה זרה מעשה כלל. ואף לחכמים סגי במעשה זוטא כמו